

Název studie Rodinné prostředí a prosociální orientace dětí

Autor posudku Dvořáková Barbora, 257 873

Celkové hodnocení

Jako pozitivní složku této studie vnímám zvolené téma jako takové. Autorka v úvodu dostatečně definuje prosociální chování, ovšem zásadním nedostatkem je absence citací odborných publikací, ze kterých ve svých definicích vychází. Dále v teoretické části, která má objasnit samotné téma, se autorka opírá o výzkumné studie, které nejsou ale vůbec zkonkretizovány, a tím pádem ani doloženy v použité literatuře. Tento nedostatek řádného teoretického ukotvení uvedených tvrzení se koneckonců objevuje v celé studii. Jako kladné bych hodnotila i stanovené cíle studie, které z velké části navazují na teoretický úvod, ovšem s výhradou k tomu, že v cílech je hovořeno i o některých konstruktech, které se v úvodu vůbec nevyskytují a nejsou vysvětleny (morální a sociální zralost). Jako pozitivní prvek také uvádím přehledné slovní i tabulkové zpracování výsledků a snahu o formulaci praktických doporučení, díky kterým autorka naplňuje jeden ze stanovených cílů. Rovněž doplnění kvantitativního přístupu o kvalitativní výzkum vnímám jako plus, ale ocenila bych tedy i podrobnější informace právě o kvalitativní složce.

V negativním oddílu této studie bych jistě zmínila absenci výzkumné otázky. Díky tomu se pouze můžeme domnívat, co vlastně chtěla autorka zkoumat. Dále postrádám i dostatečné zdůvodnění toho, v čem by nám měl být výzkum užitečný a proč autorka zvolila právě toto téma. Uvedené hypotézy jsou sice ověřitelné pomocí zvolených nástrojů, ale postrádají jakýkoliv odborně-teoretický základ v předchozích částech. Nikde jsem nenašla pojednání o mezipohlavních rozdílech v prosociálním chování dětí, ani o rozdílnosti v míře vlivu výchovného působení matky a otce. Je možné vytknout i formální stránku hypotéz – užití budoucího času. Jako další ze záporů této studie vnímám i skutečnost, jakým způsobem autorka na základě zjištěných statistických výsledků své studie vyvozuje závěry o testovaných konstruktech. Patrné je to především na konci diskuze (str. 21), kde i když si je vědoma statistické neprůkaznosti, přesto předkládá své soudy jako by se jednalo o všeobecně platné pravdy. Tyto vlastní domněnky pak prezentuje jako „zjištění“ a porovnává je s odbornou literaturou (rovněž bez citací). Obdobný přístup je k vidění i v závěru studie. Takovéto počínání by se podle mého názoru nemělo v odborné studii vůbec objevit. Zásadním nedostatkem je i neuvedení možných limit studie a případného doporučení na další navazující výzkum.

Co se týče výzkumného souboru a užitých metod, schází mi tu informace týkající se administrace dotazníků, zda byla data sesbírána v běžné výuce či nikoliv, zda byla účast respondentů dobrovolná. To by mohlo ovlivnit validitu samotného výzkumu. Také bych uvítala podrobnější popis užitých metod (kolik položek, jakým způsobem je respondent vyplňuje, příklady otázek, apod.) Například u Škály rodinného prostředí se v oddílu metod vůbec nedozvíme, že má 8 subškál a najednou zjistíme, že s nimi autorka pracuje v hypotézách a pochopíme, že patří k ŠRP až z tabulky č. 3. Toto ještě více doplňuje moje negativní hodnocení hypotéz. U zmíněné škály by bylo rovněž možné uvést koeficient Cronbachovy alfy pro doložení vnitřní konzistence či test-

retest reliabilitu. Dále si můžeme povšimnout, že v tabulkách č.1 a 2 se mění N u dívek i chlapců, aniž bychom znali důvod tohoto počínání. Můžeme se pouze domnívat, že některé děti měly pouze jednoho rodiče, proto výchovný přístup druhého rodiče nevyplňovaly. Také si můžeme všimnout, že celkový počet chlapců ve výzkumu je 121, ale ni v jedné z tabulek není u chlapců tohoto počtu dosaženo.

Silné stránky (za co chválit)

- Samotné téma
- Přehlednost výsledků
- Doplnění o kvalitativní část studie

Slabé stránky (náměty na zlepšení)

- Nedostatečné odborně-teoretické ukotvení
 - Absence výzkumné otázky
 - Absence limitů výzkumu i námětů na další výzkum
 - Nedostatečné zdůvodnění výzkumných hypotéz
-

Otázky pro autora studie

1. Z jakého důvodu se domníváte, že k prosociálnosti dítěte přispívá i nižší zaměření rodiny na úspěch a cílené vedení dítěte k samostatnosti a podporování jeho autonomie, když Vaše studie pro to neprokázala signifikantní rozdíl?
 2. Jak byste formulovala Vaši výzkumnou otázku?
 3. Na základě čeho zkoumáte prosociálnost zrovna u dítěte staršího školního věku? Teoretické zdůvodnění mi nepřijde dostatečné.
 4. Jak vypadal sběr dat a administrace dotazníků? Z jakého důvodu je rozdílné N?
 5. Z jakého důvodu jste se rozhodla pro Vámi zvolenou testovou baterii? Zvažovala jste i použití jiných metod?
-